

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadskjema ABM-utvikling (bokmål)
Referanse	286934
Innsendt	15.10.2009 11:50:50

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Museum Nord
Institusjonens leder	Pål Christensen
Postadresse	Postboks 104
Postnummer / Poststed	8459 Melbu
Tlf. til organisasjon	76154000
Prosjektets kontaktperson	Lars Børge H. Myklevold
Tlf. til kontaktperson	47468566
E-post til kontaktperson	lars.myklevold@museumnord.no
Nettside	http://www.museumnord.no
Org. Nr	985888299

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt
Søknaden gjelder Møteplasser for kunnskaps- og kulturformidling
☒ er en del av nasjonale satsinger som f.eks. Digitalt fortalt

Tittel på prosjektet Samisk pionervirksomhet i nordre Nordland/S-Troms

Sammendrag av prosjekt

Prosjektet skal formidle noen av de samiske kulturuttrykk i regionene, og styrke kunnskapen om samisk kultur og historie. Prosjektet skal være et tiltak for å skape nettverk mellom Museum Nord's museumsavdelinger og museer under Sametingets forvaltning. Prosjektet skal bestå av 4-5 enkeltfortellinger om samiske pionerer, som presenteres gjennom lyd film og bilder. Fortellingene skal variere i tid og rom. Målgruppe er i første rekke ungdomstrinnet på skolene.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektbeskrivelse "Samisk pionervirksomhet i nordre Nordland og Sør-Troms" (arb.tittel)

Presentasjon:

Museum Nord og Várdobaiki Museum planlegger å produsere digitale fortellinger om samisk kultur og historie i nordre Nordland og Sør-Troms. Hver fortelling skal ha en varighet på 3 til 4 min. Den fokuserer på den pionerinnsetts som har vært utført for å bevare og videreutvikle samiske rettigheter, språk og kultur, i forskjellige tidsrom og på forskjellige steder.

Eksempler på dette kan spenne fra eksempelvis rettighetsforkjemperen og historieskriveren Henrik Kvandahl fra Ballangen, samt dagens paralleller som den samiske festivalen Márkkumeannu og samiske opplevelsesbedrifter som er viktige for synliggjøringen og utviklingen av samisk kultur i forskjellige regioner. Det er også mange kvinner blant slike pionerer, for eksempel Jerpe-Gátja, kvinnen som var sentral i å bringe læstadianismen til Ofoten på 1800-tallet, og "Buks-Beret" fra Kvæfjord/Ballangen som var "hovedsmann" på egen fembøring under lofotfisket.

De digitale fortellingene skal i neste omgang inngå som del av en vandrestilling i den kulturelle skolesekken. Fortellingene sammen med øvrig skolesekkmateriale som elevoppgaver, bakgrunnstoff om områdets samiske historie, m.v., skal legges ut på Museum Nords nettsted www.kuling.net – et digitalt verktøy for kulturhistorie, særlig beregnet på skolene, men også andre historieinteresserte.

Det har allerede (2008) vært arrangert et fagseminar om samisk historie som utgangspunkt for å planlegge prosjektet.

Bakgrunn - kulturelt og regionalt samarbeid:

Prosjektet har sin opprinnelse i et ønske om samarbeid mellom en konsolidert museumsenhet og en "museumssiida" under Sametingets forvaltning, som geografisk delvis overlapper hverandre. Det er derfor naturlig at Museum Nord og det nyetablerte Várdobaiki Museum innleder samarbeid og utveksler kulturell og faglig kompetanse.

Mål:

- Prosjektet skal formidle en viktig del av våre felles kulturuttrykk i regionene, siden samisk historie og kultur er en viktig del av norsk historie og kultur (før og nå), og vice versa.
- Prosjektet skal synliggjøre det samiske kulturelle mangfoldet i nordre Nordland og Sør-Troms, både historisk og i nåtid, samt øke kunnskap og bevissthet omkring samisk kultur, både i et regionalt og nasjonalt perspektiv.
- Samarbeidet skal styrke formidlingskompetansen ved begge institusjonene, styrke den samiske kulturkunnskapen ved Museum Nord, og gi et generelt løft til Várdobaiki Museum i sin etableringsfase.
- Prosjektet inngår i nettverksbyggingen mellom museumsforetakene i regionene, uavhengig av kulturell tilhørighet og tilskudds-/forvaltningsmyndighet.

Målgrupper:

Primær målgruppe for prosjektet er ungdomskolene i Lofoten, Vesterålen, Ofoten og Sør-Troms, dernest den samiske befolkninga i de samme regioner, samt lokalhistorisk interesserte og musikk- og kulturinteresserte generelt.

Innhold:

Så langt tilbake i tid som det er meningsfullt å snakke om forskjellige etniske grupper på Nordkalotten har det vært samer i nordre Nordland og Sør-Troms, der ressursene i fjorden, kystlandskapet, og fjellområdene har blitt utnyttet. Både nordmenn og samer var bosatt i disse regionene i vikingtiden. Grovt sett kan man si at den norske bosetningen hadde sitt tyngdepunkt i ytre områder, mens den samiske bosetningen dominerte jo lengre inn i fjordstrøkene man kom. Dette gjaldt ikke bare for kyst- og fjordområdene på fastlandet, men var også situasjonen på de store øyene i Lofoten og Vesterålen, der fjordene og store deler av fjellområdene hovedsakelig var samiske bosettings- og ressursområder. Denne bosetningssituasjonen vedvarte helt til 1500-, 1600- og – i noen områder – til 1700-tallet. Den samiske ressursutnyttningen var hovedsakelig basert på jakt, fangst og fiske i fjordene, men også i kombinasjon med februk, tamreinhold og et bredt spekter med utmarksressurser. I løpet av middelalderen ble det dessuten etablert regulær gårdsdrift i fjordområdene med en særegen samisk seterdrift, samt også deltakelse i kommersielt fiskeri.

I store deler av historia eksisterte et gjensidig avhengighetsforhold mellom den norske og samiske delen av befolkninga. For mange samer var bl.a. deres rolle som

båtbyggere og smeder viktige innslag i økonomien, og den norske befolkningen var avhengig av slike leveranser fra det samiske samfunnet. Det finnes eksempler på samiske slekter i Vesterålen som utviklet seg til rene båtbygger- "dynastier" – pionerer i sin samtid. Det finnes mange eksempler på bjørnejegere som høstet stor respekt i sin samtid, bl.a. fordi de utførte et arbeid som ble ansett som samfunnsnyttig for den norske jordbruksbefolkningen. Mange samer deltok også i det kommersielle fisket, og i Lofotfisket deltok mange samiske båter.

I det samiske samfunnet har mange kvinner gjort seg bemerket gjennom pionervirksomhet på forskjellige plan. For eksempel var den kvinnelige høvedsmannen "Buks-Beret" en legendarisk skikkelse på Lofothavet på midten av 1800-tallet. Det var også en kvinne, "Jerpe-Gátja", som var sentral i å bringe den læstadianske tro til Ofoten.

Presset på samisk kultur og bosettinger økte utover 1800-tallet, og mange steder forsvant samene, i hvert fall tilsynelatende. De samiske bosettingene mistet gradvis referansen til samisk kultur, og selv om båtbygging, Lofotfiske, jakt og fangst, jordbruk, m.v. fortsatte mer eller mindre som før, fikk aktivitetene etter hvert norsk "fortegn". Mange steder var det likevel enkeltpersoner som gjorde en stor innsats for å bevare den samiske identiteten, som for eksempel læreren Henrik Kvandahl i Ballangen, som skrev "Samenes historie" i tre bind, publisert i henholdsvis 1925, 1932 og 1947.

Senere har det kommet nye pionerer, enkeltpersoner og fellesforetak. Et eksempel fra de senere år er festivalen "Márkkumeannu", som er en kulturfestival med innhold rettet både mot barn og voksne. Festivalen har vokst seg større for hvert år, og har i dag blitt et av de større årlige festivalinnslagene i Sør-Troms/Ofoten-regionen. Den har selvfølgelig også en sterk innflytelse på den samiske identiteten og har bidratt til en sterkere generell aksept for samisk kultur i regionen.

Prosjektets hovedtema skal altså rettes mot den samiske pionervirksomheten i nordre Nordland/Sør-Troms, representert ved utvalgte fortellinger fra forskjellige tidsepoker og forskjellige lokalområder. Denne pionervirksomheten har foregått – og foregår fremdeles – på mange plan, både gjennom kulturelle uttrykk, i næringsssammenheng, og på åndelig plan.

De forskjellige fortellingene skal samlet gi et innblikk i kampen for styrking og videreutvikling av samisk kultur. Pionervirksomheten har hatt forskjellig form, hensikt og uttrykk, og fungerer som et representativt uttrykk for den kulturelle og rettighetsmessige situasjonen for den samiske befolkningen i samtiden. Pionerene blir representanter for sin tidsepoke, der den historiske utviklingen i kultur-, rettighets- og revitaliseringsarbeidet blir sentralt. De forskjellige pionerene vektla til dels forskjellige aspekter i sin kulturkamp, men mange elementer er likevel felles. De utvalgte pionerene har hver på sin måte vært med på sette tydelige spor i den samiske, og til dels norske, kulturhistorien i nordre Nordland og Sør-Troms, og har på hver sin måte vært en berikelse for den samiske kulturen i regionen.

Det har vært sagt og skrevet mye om alle de negative virkningene av fornorskningspolitikken, og det er også på sin plass. Dette prosjektet vil imidlertid fokusere på de gode prosessene og den positive oppblomstringen av samisk kultur og identitet. Det er ikke trist å være same, det er en positiv opplevelse. Vi ønsker også å fokusere på samisk kultur som en berikelse og en ressurs i regionene.

I utgangspunktet vil det fokuseres på fire-fem forskjellige pionerer og deres virksomhet. Utvalget av pionerer vil primært gjøres på bakgrunn av deres betydning og virksomhet, men også med tanke på geografisk representasjon.

I tillegg vil prosjektet ta for seg hovedlinjene og de generelle utviklingstrekkene i den samiske kulturhistorien i Ofoten og Sør-Troms. Dette vil fungere som et bakteppe for presentasjonen av pionerene.

I fortellingene vil det gjøres bruk av tekster, tegninger, foto og videoopptak i Museum Nord og Várdobaikis samlinger, men det vil også være nødvendig med innsamling av

materiale fra private, samt nye intervju og filmopptak.

En rask gjennomgang av "Digitalt fortalt" viser oss at samisk kultur og historie i beskjeden grad er representert. Vi mener det vil styrke den kulturelle representativiteten i "Digitalt fortalt" å øke andelen samisk kultur og historie.

Som nevnt ønsker vi at de digitale fortellingene skal inngå som en integrert del av en vandreutstilling om temaet. I vandreutstillingen vil de digitale fortellingene sammenstilles til en film vist gjennom projektor. Den vil i tillegg inneholde en tredimensjonal del med fysiske gjenstander og utstillingsmøbler. Vandreutstillingen har også brukspotensiale ut over den primære målgruppen (skolene i Ofoten og Sør – Troms). Utstillingen kan i andre rekke benyttes av museumsregionene for øvrig, samt relevante festivaler og andre arrangementer.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato	01.01.2010
Sluttdato	20.08.2010

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
innsaml. lyd, film, foto, historikk. manusarbeid.	01.01.2010	01.03.2010
redigering og lay-out	01.03.2010	30.07.2010
ferdigstillelse og legges på nett	01.08.2010	20.08.2010

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

Etter at prosjektet er ferdig og lagt på nett vil arbeidet videreføres og inngå i ei vandreutstilling som DKS-prosjekt, og de digitale fortellingene vil da inngå her. Det vil jobbes parallellt med DKS-prosjektet og det tas sikte på ferdigstillelse samtidig med de digitale fortellingene, til skolestart høsten 2010. Selv om DKS-arbeidet ikke vil berøre herværende søknad og, den framlagte aktivitetsplan, ønsker vi likevel å nevne disse planene for dere.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	Várdobaiki Museum
Formell avtale?	Ja
Postadresse	Várdobaiki Samisk Senter
Postnr / Poststed	8536 Evenes
Kontaktperson	Thomas Ole Andersen
Tlf. til kontaktperson	76985027
E-post til kontaktperson	thomas@vardobaiki.no
Rolle	Várdobaiki sin rolle i prosjektet framgår av prosjektbeskrivelsen.

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	innsaml/dokumentasjon/prosjektledelse/manus	kr 55 000,00
Varer/utstyr	div. materiell	kr 5 000,00
Tjenester kjøpt av andre	innleid fotograf, fotoarb/film	kr 30 000,00
	digitalisering film, m.m.	kr 15 000,00
	redigering, lydarbeid, lay-out	kr 50 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	reiseutgifter	kr 10 000,00
Totale utgifter		kr 165 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 95 000,00</u>
Museum Nord	Ja	kr 55 000,00
Várdobaiki Samisk senter	Ja	kr 15 000,00
Totale inntekter		kr 165 000,00

Vedlegg

- Bekreftelse samarbeid Museum Nord.doc